

2025. decemberi mérnök évfordulók, emlénapok + **programok**

1. – 100 éve kezdődött a magyar rádió műsorszóró szolgáltatás

Magyarországon a rendszeres rádióadás jogi alapját az 1925. november 10-ei rádiórendelet adta, de ezt megelőzően a mérnökeink már 1923. december 16-ától kísérleteztek a rádióadásokkal, kezdetben a műsort a Gyáli úti Posta Kísérleti Állomásról sugározták. A hazai rádióadás technikai hátterét (erősítők, stúdiók és az adóállomások műszaki berendezései) a Magyar Királyi Posta biztosította, a műsorokat a Telefonhírmondó Részvénytársaság készítette. 1925. december 1-jén 17 órakor felavatták a Magyar Telefonhírmondó és Rádió Részvénytársaságot (Rádióhírmondó), és még e napon 20 órakor megindult a rádiós műsorsugárzás egy ünnepséggel, majd hangversennyel. Demény Károly (1859-1932) államtitkár, a Magyar Királyi Posta vezérigazgatója rádión keresztül magyar, angol és francia nyelven szólt a hallgatókhoz a Budapest, Rákóczi út 22. szám alatt lévő stúdióból. „*A magyar Rádióhírmondó budapesti adóállomása, mint a magyar találmányú fémvezetéses Telefonhírmondó utódja, nagynevű elődjének stúdióvá átalakított helyiségéből most kezdi meg hivatalosan működését és rendes programját, amelyet a Magyar Királyi Posta technikai eszközeivel a csepeli állomás útján 546 méteres hullámhosszal szór szét az éterben.*” Ezen kimagasló jelentőségű eseményre emlékezve december első napján van a magyar rádiózás napja.

1. – 30 éves a diósdai Rádió- és televíziómúzeum

A diósdai rövidhullámú rádióállomás egykori adótermében és a csatlakozó helyiségekben 1995. december 1-én, a magyar rádió műsorszórás megindulásának 70. évfordulóján nyílt meg a magyar rádiózás és a magyar televíziózás történetét, a stúdiók, az adók és a vevő berendezések fejlődését bemutató múzeum.

1. – 80. évfolyamú Élet és Tudomány c. ismeretterjesztő hetilap

Az *Élet és Tudomány* méltán népszerű ismeretterjesztő hetilap. Elsősorban a magyar tudományos élet eredményeire koncentrál, jellegzetessége, hogy a kutatók saját maguk írnak eredményeikről közérthető, népszerű formában. Érdeklődésének középpontjában a magyar és nemzetközi aktuális tudományos eredmények, valamint a tudomány hétköznapi kapcsolódási pontjai állnak. Célja a tudomány iránt érdeklődő, legalább középfokú ismeretszinttel rendelkező olvasó pontos tájékoztatása. Fontos szerepe van a legújabb magyar találmányok és tudományos eredmények országos elterjesztésében, valamint a nemzetközi eredmények magyarországi megismertetésében. Nem egy minél nagyobb profitra törekvő, hanem a tudomány értékei iránt elkötelezett lap. E lapot 1946-ban *Szent-Györgyi Albert* alapította, első felelős szerkesztője *Csűrös Zoltán* vegyészmérnök volt. Az első évfolyam első példánya 1946. 12. 01-én jelent meg, melyhez a Nobel-díjas lapalapító maga írta a bevezető cikket. Bár arculata többször változott, de címe és a színvonalas ismeretterjesztésre való igénye mindmáig állandó jellegzetessége az *Élet és Tudománynak*. 1994-ig a Hírlapkiadó gondozásában jelent meg, majd, 1995-1996 között a *Közlöny- és Lapkiadó*, 1997-2006 között a *Magyar Hivatalos Közlönykiadó*, 2006-tól a *Tudományos Ismeretterjesztő Társulat* adja ki. 2006-ban *Magyar Örökség díjat* kapott. Bővebb infó: <https://www.eletestudomany.hu/>

1. – 140 éve született Corchus Géza mérnök

Budapesten, 1885. december 1-én született Corchus Géza (1885-1977) gépészmérnök. Tanulmányait Charlottenburgban (ma Berlin egyik kerülete) kezdte és Budapesten folytatta. 1931-ben kezdett foglalkozni a szivattyúkkal. 1932-ben a Mazalán Gépgyár Fertő utcai telepén szivattyúgyártó üzemet szervezett. Az általa szerkesztett járókerekek némelyikét ma is gyártják. 1950-ben a Kisszivattyúgyár főkonstruktőre lett. 1951-ben a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Vízgépészeti Szakbizottságának tagjává választották. Itt Pattantyús-Ábrahám Géza (1885-1956) és Gorup Ferenc (1894-1963) gépészmérnökökkel meghatározta a több fokozatú szivattyúk országos tipizálását. 1952-től a Budapesti Műszaki Egyetemen tanított, majd a Mérnöktovábbképző Intézetben tartott előadássorozatokot. 1958-ban vonult nyugdíjba, de szakértőként tovább működött a Szivattyúgyárban, majd 1965-71-ben tanácsadóként a Kismotor és Gépgyárban.

4. – Gépészeti szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Additív gyártástechnológia” címmel december 4-én rendez ONLINE gépészeti szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

4. – Szolár konferencia

A legnagyobb hazai napelemes szakmai érdekképviselői szervezet, a Magyar Napelem Napkollektor Szövetség (MNNSZ) december 4-én Budapesten, a Lechner Rendezvényközpontban rendez konferenciát, a fotovoltaikus piac hazai szakmai- és befektetői workshopját. Bővebb infó: <http://www.mnnsz.hu/>

5. – 100 éve született Spránitz Tibor építész

Székesfehérváron, 1925. december 5-én született Spránitz Tibor (1925-1975) építész. 1952-ben szerzett oklevelet a Budapesti Műszaki Egyetemen, majd Székesfehérváron, Várpalotán volt építésvezető. 1953-1958. között az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem II. középülettervezési tanszékén tanársegéd. 1958-1960 között a Győri Tervező Vállalat székesfehérvári irodájánál vezető építész. 1960-tól haláláig a Fejér Megyei Tervező Iroda igazgatója. Építészeti, szervező és irányító munkájával szülővárosa és Fejér vármegye építészeti fejlődését szolgálta.

5. – 110 éve született Fodor Gábor Béla kémikus

Budapesten, 1915. december 5-én született Fodor Gábor Béla (1915-2000) kétszeres Kossuth-díjas kémikus, a kémia tudományok doktora, akadémikus. Kutatási területei: reakciótípusok és a reagensek modern, Ingold-i csoportosítása, a dedukció elve. Sztereokémiai vizsgálatok; tropánalkaloidok kémiája, térkémiája és szintézise. 1938-1945 között a Chinoin Gyógyszergyárban kutatóvegyészi munkakörben dolgozott. 1945-ben egyetemi magántanárrá habilitálták *A gyógyhatású szénvegyületek kémiája* témakörből. Külföldön oktatói és kutatói munkáját Kanadában kezdte, felvette a kapcsolatot az amerikai emigrációban élő tudósokkal, köztük Szent-Györgyi Alberttel. 1969-től fő munkahelyévé az USA Nyugat-Virginia-i egyeteme vált, ahol 1986-ig oktatott és kutatott, s ahonnan amerikai és müncheni, darmstadti társintézményekkel tartott fenn szakmai kapcsolatot. 1986-os nyugalomba vonulásakor emeritálták. A rendszerváltás után többször hazalátogatott, idős korát meghazudtolva kitűnő előadásokat tartott. 1990-ben a szegedi egyetem is emeritálta, 1994-ben pedig díszdoktorrá avatta.

5. – 270 éve született Tomcsányi Ádám fizikus

Kamánfalván, 1755. december 5-én született Tomcsányi (Tomtsányi) Ádám (1755-1831) fizikus, mérnök, aki tanulmányait a budai egyetem bölcsészeti karán és az Institutum Geometricumban végezte, előbb bölcsészdoktori, majd 1787-ben mérnöki oklevelet szerzett. 1790-től az egyetemen a fizika és mechanika tanársegédje, majd 1791-től 1798-ig a fizika és mezőgazdaságtan tanára előbb a nagyváradi, majd a pozsonyi kereskedelmi akadémián. 1801-től a pesti egyetem fizika és mechanika tanszékén működött haláláig. 1823-1824-ben az egyetem rektora volt. Magyarországon úttörő monográfiát adott közre az elektromosságtanról, mely az elektrokémiára és az elektromosság orvosi alkalmazásaira is kiterjedt. Az 1814. évi móri földrengésről Kitaibel Pállal együtt írt tanulmánya nemzetközi viszonylatban is elismert munka.

5. – 120 éve született Szende Béla mérnök

Budapesten, 1905. december 5-én született Szende Béla (1905-1957) gépészmérnök. A Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki kar hallgatójaként kezdett foglalkozni a repüléstechnika elektronikai feladataival. A harmincas években a Magyar Repülőkísérleti Intézetnél a rádiórészleget vezette. 1943-ban Csepelen a Dunai Repülőgépgyárban a rádióosztály vezetőjeként dolgozott. A háború után megalakította a FULMEN céget, ahol elektronikai műszereket készítettek. Az államosítás után 1949-től alkalmazottként régi cégénél folytatta tovább kutatásait a rádióhullámok terjedésével kapcsolatban. 1951-től már foglalkozott az ionoszféra változásainak a nagytávolságú rádióösszeköttetésekre gyakorolt hatásával. 1954-re elkészült az ionoszféra-kutató berendezés, amelyet munkatársaival fejlesztettek tovább. A berendezés segítette a nagytávolságú rádiós kapcsolatok megvalósítását és szerepet játszott a rakéatechnikában, az űrkutatásban is. Az ionoszférakutató berendezés 1958-ban a brüsszeli Világkiállításon Nagydíjat nyert. Munkáját itthon halála után kétévvel Kossuth-díjjal ismerték el.

6. - 100 éve született Uzsoky Miklós mérnök

Nyíregyházán, 1925. december 6-án született Uzsoky Miklós (1925-1995) villamosmérnök, matematikus, feltaláló, a magyar elektronikai kutatás és fejlesztés történetének egyik zseniális alakja. Tanulmányait a BME Villamosmérnöki Karán folytatta, 1951-ben az akkor létrehozott Távközlési Kutató Intézetbe (TKI) került. Ezekben az években kezdődött a hazai televíziózás korszaka. A Beloiannis Híradástechnikai Gyárban kifejlesztett első 1 KW-os adó mikrohullámú egységét külsős szakértőként tervezte meg. Később, 1957-ig a KFKI-ban dolgozott, ahol Simonyi Károly (1916-2001) mérnök, fizikus, tanár munkatársa volt, több közös publikációt készítettek a fúziós reaktorok témakörében. 1957-ben a BHG Mikrofejlesztési Osztályának vezetője lett, nagy szerepe volt a PM-28-as impulzus-helyzetmodulációs berendezés kifejlesztésében. Közben a VEIKI-ben osztályvezető helyettesi beosztást kapott, ahol erőművek vezérlő berendezéseit tervezték, valamint erősáramú távvezetékeken folytatott beszédátvitellel foglalkoztak. 1964-től az MTA SZTAI előintézetébe, az Automatizálási Kutatóintézetbe került tudományos munkatársként. 1965-ben szervezte meg a Digitális Osztályt, kutatási területe: automatizálás, digitális berendezés tervezés, gyártás, és a híradástechnika akkor megjelenő formája a számítógépek és terminálok kommunikációjához szükséges adatátviteli berendezések, egyéb számítógép hálózati eszközök kutatása, fejlesztése és gyártása

volt. Matematikai, fizikai és mérnöki tudása, alkotó fantáziája rendkívüli volt. 1973-ban tüntették ki Állami Díjjal az elektronikai iparban számítógéppel folyó tervezés és fejlesztési technológia kidolgozásáért.

7. – 175 éve született Schwarz Dávid feltaláló

Keszthelyen, 1850. december 7-én született Schwarz Dávid innovatív technikus élete nagy részét Zágrábban töltötte, ahol fakereskedelemmel foglalkozott. A technika iránti vonzalma korán megmutatkozott: gépeket szerkesztett a fakitermeléshez. Középkorú férfiként, az 1880-as években kezdett el foglalkozni a léghajó-építéssel, s igazán fontos ötlete az volt, hogy fémből készíti el a járművét. Léghajóját a gumival impregnált ballonszövetnél ellenállóbb anyagból, egészen vékony alumíniumlemezből akarta felépíteni. A terveit Bécsben bemutatta az Osztrák-Magyar Monarchia hadügyminiszterének, azonban nem kapott támogatást. Ezután két évig Szentpéterváron dolgozott léghajóján, de amikor a felszállásra kitűzött határidő eredmény nélkül lejárt, a kincstár beszüntette a támogatását. Végül Berlinbe kerülve találkozott egy alumíniumüzem tulajdonosával, Carl Berggel, s így építette meg rácsszerkezetű, könnyűfémes repülőalkalmatosságát. 1896 nyarán a léghajó készen állt a próbarepülésre. Szeptember 29-ére tűzték ki a próbarepülés dátumát, melyre a német uralkodót is meghívták, aki azonban nem tudott eljönni. A repülést október 9-ére halasztották, ez azonban már a nyilvánosság kizárásával történt. Ez felemás eredményt hozott: a léghajó megtöltéséhez a Vereinigte Chemische Fabriken gyenge minőségű gázt tudott szállítani, s a rossz minőségű hidrogénnek nem volt kellő felhajtóereje. A tesztek azonban bebizonyították, hogy a hajó működőképes és irányítható. A következő felszállást 1897 januárjára tervezték, azonban a feltaláló ezt már nem érte meg: 1897. január 13-án Bécsben szívelégtelenség következtében meghalt. Schwarz Dávid halála után özvegye, Melanie vitte tovább a feltaláló munkáját, annak érdekében, hogy egy valódi próbarepülés bebizonyítsa a léghajó használhatóságát. 1897. november 3-án történt meg az első tényleges felszállás, melynek szemtanúja volt Ferdinand von Zeppelin (1838-1917) gróf is. Habár a repülés során 460 méteres magasságban az egyik propeller leállt, és a léghajó a földet érésnél emiatt komolyan megsérült, Schwarz léghajójáról a szakértők megállapították, *„elgondolása bizonyítja, hogy megtalálták a fémből készült léghajó készítésének és kormányzásának módját”*. A gazdag gyáros megértette a találmány jelentőségét, felkereste a családot és megvásárolta Schwarz Dávid tervrajzait. Megépítették és kipróbálták a profin kivitelezett kormányozható léghajót, amely immár ZEPPELIN néven vált közismertté. A Schwarz-féle léghajó 47,5 méter hosszú, 13,5 méter átmérőjű, két végén kúpos, henger alakú test volt. Ezt a testet 0,2 mm vastag alumíniumlapokkal borított rácsszerkezetű váz alkotta. Ez volt a világon első héjszerkezetű légi jármű és a légsavarját 16 lóerős Daimler-motor hajtotta. 1967-ben a Közlekedési Múzeum emlékkiállításon mutatta be a találmányra vonatkozó dokumentumokat és léghajója modelljét.

7. – Polgári repülés nemzetközi napja

A Nemzetközi Polgári Repülésügyi Szervezet (International Civil Aviation Organization – ICAO)

koordinációja mellett minden év december 7-én tartják a polgári repülés nemzetközi napját. A szervezet célja, hogy felhívják a figyelmet a nagy fizikai távolságok biztonságos áthidalására, a nemzetközi polgári repülés fontosságára az országok társadalmi és gazdasági fejlődésében. Bővebb infó: <https://www.icao.int>

9. – 160 éves a Magyar Tudományos Akadémia székháza

A Magyar Tudományos Akadémia székházát a Lánchíd pesti hídfőjénél ünnepélyes keretek között 1865. december 9-én adták át. Az itáliai neoreneszánsz stílusú épület terveit Friedrich August Stüler (1800-1865) német építész készítette, míg a kivitelezés – közadakozásból – Ybl Miklós (1814-1891) és Szkalnitzky Antal (1836-1878) magyar építészek irányítása alatt zajlott 1862-től 1865-ig.

9. – Elektrotechnikai szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Villámvédelem” címmel december 9-én rendez ONLINE elektrotechnikai szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

10. – Vízgazdálkodási és vízepítési szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Az ivóvíz minőségével kapcsolatos új jogszabályok” címmel december 10-én rendez ONLINE szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

10. – 125 éve született Baskai Ernő mérnök

Budapesten, 1900. december 10-én Baskai Ernő (1900-1953) vegyészmérnök, ismeretterjesztő, egyetemi tanár. Mérnöki oklevelének megszerzése után műegyetemi tanársegéd, majd a Képzőművészeti Főiskola tanára lett. 1948-tól haláláig a Közgazdasági Egyetem kémiai technológiai tanszékének vezetője volt. Munkatársa volt az *Élet és Tudomány* című hetilapnak. Közel száz cikket írt a kémia legkülönbözőbb területeiről, tudományos újdonságokról, fontos gyakorlati kérdésekről és művészeti érdekességekről.

11. – 140 éve született Pattantyús-Ábrahám Géza mérnök

Selmecbányán, 1885. december 11-én született Pattantyús-Ábrahám Géza (1885-1956) Kossuth-díjas gépészmérnök, egyetemi tanár, akadémikus. Tanulmányait a budapesti Műegyetemen 1907-ben végezte. 1912-ben műszaki doktori oklevelet, majd 1921-ben magántanári képesítést nyert. 1907-től a Műegyetem tanársegédje, 1912-től adjunktusa, majd 1918-tól a gépelemek és emelőgépek c. tárgyak meghívott előadója; 1926-tól rk., majd 1930-tól 1956-ig ny. r. tanár a hidrogépek és szállítóberendezések tanszékén. Egyetemi működése mellett 1909-30 között magánmérnöki tevékenységet is folytatott: több kisváros villamosítását tervezte és vezette, foglalkozott a hajdúszoboszlói földgáz hasznosításával, felvonóberendezéseket tervezett és részt vett a Ganz- és MÁVAG-szivattyúk és egyéb vízgépek kialakításában, valamint az 1930-40-es években – szakértőként – a különböző szivattyútelepek építésében. Fél évszázados oktatói és szakirodalmi tevékenységével kimagasló szerepet játszott a hazai műszaki kultúra terjesztésében és fejlesztésében. Kiváló szakembereket nevelt. Előadásainak anyagát számos jegyzetben és tankönyvben adta közre: 36 szakkönyve és több mint száz műszaki tanulmánya, ill. mérnökneveléssel foglalkozó cikke jelent meg. Szerkesztette a Gépészeti Zsebkönyvet, melyet a Mérnök Egylet aranyéremmel jutalmazott (1937). Úttörő munkájának elismerésül utóbb az 1960 óta megjelenő Gépészmérnökök és Villamosmérnökök Zsebkönyvét róla nevezték el. Szerkesztette a Technika és a Magyar Technika c. folyóiratokat (1928-54), a Műegyetemi Közleményeket és még számos más kiadványt. 1957-ben a Gépipari Tudományos Egyesület Pattantyús-Ábrahám Géza-émlékérmet alapított. A dugattyús szivattyúk légüstjének méretezésére kidolgozott eljárását az egész világon Pattantyús-módszerként ismerik.

12. – Építési szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Csomópontok és rétegrendek – Homlokzatok” címmel december 12-én rendez ONLINE építési szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzesek.hu/>

12. – 125 éve született Telkes Mária fizikus

Budapesten, 1900. december 12-én született Telkes Mária (1900-1995) fizikus, tudós, a szolár-technika szakértője, akinek a napenergia-hasznosítás terén tett úttörő felfedezéseit napjainkban is alkalmazzák. A budapesti tudományegyetemen matematika-fizika szakos tanári képesítést szerzett. 1924-ben USA-ba ment, egy clevelandi biofizikai laboratóriumban helyezkedett el. Itt egy fényelektromos készüléket szerkesztett, amely alkalmas volt az emberi agy energia kisugárzásait regisztrálni. 1939-től a Massachusettsi Technológiai Intézet (MIT) tanáraként a Nap energiájának hasznosításával foglalkozott. A II. világháború alatt katonai célú fejlesztések keretében napenergiával működő desztilláló berendezést szerkesztett, amellyel a tengervizet ivóvízzé lehetett alakítani. A berendezés életmentő volt a háborúban tengerészek, a tenger fölött katapultálni kényszerülő pilóták számára. 1948-ban tervei alapján építették fel az első, 100 %-ban napenergiával fűtött, kémiai hőtároláson alapuló kísérleti házat Doverben (Massachusetts). Első napházat továbbiak követték. Különösen megnőtt az érdeklődés az általa kidolgozott technikai megoldások iránt 1973, az olajválság kezdete után. A napenergia-utánpótlás ingadozásának ellensúlyozására hőtárolókat szerkesztett. Megoldotta a hideg tárolását is. Számos publikációja, és összesen 39 szabadalma volt; utolsó szabadalmát 90 éves korában jegyezték be. Számos nemzetközi kitüntetés tulajdonosa volt, 1977-ben megkapta az Amerikai Napenergia Társaság (American Solar Energy Society) Charles Greeley Abbot díját. Munkássága alapján USA-ban a "Sun Queen" (Napkirálynő) néven emlegetik.

14. – 125 éve született Scheffer Viktor mérnök

Budapesten, 1900. december 14-én született Scheffer Viktor (1900-1966) gépészmérnök, geofizikus. A budapesti Műegyetemen 1928-ban kapta a gépészmérnöki oklevelét. 1929-ben a Geofizikai Intézetben, majd a megalakulása után az European Gas and Electric Company (EUROGASCO) kőolajkutató vállalatnál dolgozott. Dunántúlon részt vett azokban az alapvető torziós ingás, graviméteres és mágneses mérésekben, amelyek a megindult hazai szénhidrogén-kutatás alapjául szolgáltak. A Magyar-Amerikai Olajipari Rt. (MAORT) 1938-ban Olaszországba küldte, ahol 1943-ig az ország északi részén foglalkoztatták. A Magyar-Olasz Ásványolajipari Rt.-nak főgeológusa (1943-45), majd a MAORT és a Magyar-Szovjet Olajipari Vállalatnál (MASZOLAJ) működött. 1963-ig az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt főgeofizikusa volt. Tagja volt több szakbizottságnak, három hazai egyetem és a lipcsei egyetemnek is meghívott előadója volt. Magyarország jelentős részének, továbbá több nagy külföldi területnek is a gravitációs és földmágneses mérését végezte, rendszerbe foglalta a Dunántúl jellemző geofizikai adatait.

14. – 180 éve született Ray Rezső Lajos építész

Bruban, 1845. december 14-én született Ray Rezső Lajos (1845-1899) svájci származású magyar építész, egyebek közt a budapesti Szent Lukács gyógyfürdő tervezője. A zürichi Polytechnikum, majd a párizsi École des Beaux-Arts növendéke volt. Svájcból 1868-ban települt át Magyarországra. Budapesten több jelentős középületet, számos magán- és bérházat épített. Nevéhez fűződik a siófoki üdülőtelep alapítása is.

15. – 140 éve született Lechner Gedeon mérnök

Budapesten, 1885. december 15-én született Lechner Gedeon (1885-1914) vegyészmérnök. A budapesti Műegyetemen szerzett vegyészmérnöki oklevelet. 1908-ban Szarvasy Imre (1872-1942) vegyészmérnök, később néhány évig Wartha Vince (1844-1914) kémikus, műegyetemi tanárok mellett a Kémiai technológiai tanszéken tanársegéd, majd az elektrokémiai tanszéken adjunktus volt. 1909-ben lett műszaki doktor. Az I. világháborúban elesett. Főbb művei: Az ózon meghatározása alkalikus jódkálium oldattal (Magyar Chemikusok Lapja, 1911. és Zeitschrift für Elektrochemie, 1911); Az áramgörbe alakjának befolyása a csendes kisülések kémiai hatására (Mathematikai Értesítő, 1915; posztumusz munka, melyet a Magyar Tudományos Akadémia 1914-ben a Muraközy – Rózsay-jutalommal tüntetett ki).

16. – Építési, elektrotechnikai, energetikai, épületgépészeti, hírközlési... továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Elektronikus építési napló ismeretek” címmel december 16-án rendez ONLINE építési, elektrotechnikai, energetikai, épületgépészeti, hírközlési, közlekedési valamint vízgazdálkodási- és vízellátási továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

21. – 40 éve ismét működik a Margit-szigeti Bodor-kút

A Margit-sziget északi, Árpád híd felőli végén felújított zenélő Bodor-kút ünnepélyes átadása 1985. december 21-én történt. Nevét Bodor Péter (1788-1849) székely ezermester, mechanikusról kapta. Az eredeti zenélő kút a Marosvásárhelyen 1820-22. között készült, majd 1911-ben lebontották. Budapesten 1936-ban megépített zenélő kút egy másolat, melyet nem a víz, hanem villanyáram hajt. A kútban hangszórókat rejtettek el, amelyekből minden egész órakor az előző századfordulóra jellemző térzene szól.

23. – 80 éve született Vajda Gyula mérnök

Budapesten, 1945. december 23-án született Vajda Gyula (1945-1996) építészmérnök. 1969-ben a BME-en szerzett diplomát. Különböző vállalatoknál dolgozott vezető tervezőként. Az építészet területén a nemzeti hagyományok megőrzésére törekedett. Jelentős mértékben járult hozzá lakóhelye, Érd építészeti arculatának alakításához. A számos családi ház mellett, nagyon sok közintézmény terve került ki a keze alól. Tervrajzai, publikációi több lapban (Jövő mérnöke, Magyar Hírlap, Érdi Polgár stb.) is megjelentek.

25. – 230 éve született Kliegl József feltaláló

Baján, 1795. december 25-én született Kliegl József (1795-1870) nyomdász, kiadó és feltaláló. Egyetemi tanulmányait Pesten végezte, majd gazdasági pályára lépett és pár évig mint gazdatiszt működött. Később Bécsbe ment, ahol a képzőművészeti akadémián festőnek tanult, de ezt sohasem tudta tulajdonképpeni szenvedélyétől: a találmányok és a géptani kutatások terétől elvonni. 1835 körül találta fel a nyomdai szedőgépet, amelynek rendszere nagyjából megegyezik a ma is használatos szedőgépekével. A szedés mechanikusan történt, a billentyűvel leütött betűket a gép egymás mellé helyezte. A gépnek különleges osztóberendezése volt, amely a már kiszedett betűket a nyomás után visszarakta helyükre. Kliegl József találmányai közül még érdemes megemlíteni egysínű vasútját, sínlerakó mozdonyát és hangjegyrőgépét. A zongorára szerelt gép egy óraművel forgatott hengerre felrajzolta azt a hangjegyet, amelyet a zongora billentyűjén leütöttek. A hangjegyrőgéppel Liszt Ferenc és Erkel Ferenc is tartottak bemutatót.

27. – 140 éve született Tavy Lajos mérnök

Zalatnán, 1885. december 27-én született Tavy Lajos (1885-1970) kultúrmérnök. Oklevelét a budapesti Műegyetemen 1907-ben szerezte. A kassai kultúrmérnöki hivatal után 1910-ben a Kulpa-szabályozási kirendeltséghez került, 1919-1928 között a Vámmentes Kikötő építkezésénél dolgozott, majd a székesfehérvári kultúrmérnöki hivatalba helyezték. Itt a Váli-völgy, a Gaja-völgy és a Velencei-tó környékének rendezését irányította és újjászervezte a Hosszúréti Öntöző Társulatot. 1936-tól 1942-ig a Földművelésügyi Minisztérium Vízügyi Főosztályának munkatársa, a miskolci, a debreceni, a hódmezővásárhelyi és kassai hivatalok kerületi felügyelője volt. 1942-től a kultúrmérnöki ügyosztályt vezette. 1959 után Budapesten a Vízügyi Tudományos Kutató Intézet szakértője volt.

31. – 175 éve született Hoitsy Pál csillagász

Vatyán, 1850. december 31-én született Hoitsy Pál (1850-1927) csillagász. Tanulmányait a pesti egyetemen végezte, ahol 1873-ban doktorált. 1875-ben, Berlinben fizikát, csillagászatot tanult, 1876/77-ben pólai (ma: Pula, Horvátország) obszervatóriumban észlelő volt. A klasszikus csillagászzal foglalkozott (asztrometria és égimechanika), emellett nagyszámú ismeretterjesztő cikket írt, főként a csillagásatról a napilapokban, a magazinokban és a Természettudományi Közönyben. A 1905-től 1921-ig a Vasárnapi Újság szerkesztője volt. Bár érdeklődése a századforduló után egyre inkább a politika és az újságírók szociális kérdései felé irányult, a csillagászat fejlődését állandóan figyelemmel kísérte.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2025-ben*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudósnapár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnapar.kfki.hu/historia
- *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténeti Fórum*
Internet: itf.njszt.hu
- *Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért*
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- Nagy Ferenc szerk.: *Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig*
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- Kenyeres Ágnes szerk.: *Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- *Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) és a jogelőd Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) kiadványai*
- *Mérnök Újság (MÚ) és MÚ Online História* rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyok.hu és mernokvagyok.hu/blog/category/historia
- *Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok - 2014. január 1-től havi bontásban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia

- **EMT Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciák kiadványai**
(Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság) Internet: ttk.emt.ro
- **Fejér László szerk.: Vizeink Krónikája** (Vízügyi múzeum 2001.)
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- **A Magyar Hidrológiai Társaság kitüntetettjei 1917-2017 között** (MHT, 2019.)
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- **Kozák Péter író, szerk.: © Névpont, 2022. Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert**
Internet: nevpont.hu/
- **Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár: Magyar Tudós Tárlat – életrajzok**
Internet: mezogazdasagikonyvtar.hu/a-gyujtemeny/elektronikus-forrasok/magyar-tudostarlat-eletrajzok
- **Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ: Események / Évfordulók rovat**
Internet: memmdk.hu/esemenyek
- **Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források**

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök,

Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja